

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi liikepankkilain, säästöpankkilain, osuuspankkilain ja postipankkilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan rajoitettavaksi liikepankin, säästöpankin, osuuspankin ja postipankin oikeutta omistaa osakkeita ja osuuksia pankkitoimintaan kuulumattomissa elinkeinoyhteisöissä nykyisestä kahdestakymmenestä prosentista kymmeneen prosenttiin yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä.

Rajoitus koskee myös pankin konserniin kuuluvien tai pankkiin konserninomaisessa suhteessa

olevien yhteisöjen omistamia osakkeita ja osuuksia. Ne luetaan pankkiin kuuluvaksi tätä suhdelukua laskettaessa.

Ehdotetut lait on tarkoitus saattaa voimaan heti sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Pankeille varataan viiden vuoden siirtymäaika osakkeiden ja osuuksien omistamisen järjestämiseksi lain mukaiseksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Lainsäädäntö

Liikepankkilain (540/69) 22 §:n 1 momentin mukaan liikepankki ei saa harjoittaa teollisuutta, rakennustoimintaa, tavarankauppa- tai vuokrausta, vakuutustoimintaa, liikennettä tai kiinteistönvälitystä eikä muuta pankkitoimintaan kuulumatonta elinkeinoa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan liikepankki saa kuitenkin omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kaksikymmentä prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen pankin toimihenkilöille tai heidän omaisilleen.

Pykälän 3 momentin mukaan liikepankin sijoitukset 2 momentissa tarkoitettujen yhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin on rajoitettu määrään, joka vastaa kymmentä prosenttia liikepankin omasta pääomasta. Pankin toiminnalle välttämättömyydestä omistusta kuten esimerkiksi puhelinlaitosten osuuksia ei lueta mukaan tätä suhdelukua laskettaessa.

Säästöpankkilaissa (541/69) ja osuuspankkilaissa (542/69) on samansisältöiset rajoitukset kuin liikepankkilaissa. Rajoitus kohdistuu kuitenkin näihin pankkeihin yhtenä ryhmänä ja kahdenkymmenen prosentin rajoitus koskee säästö- tai osuuspankkia yksin tai yhdessä samaan ryhmittymään kuuluvan pankin kanssa.

Postipankkilaisissa (511/69) on vastaava kahdenkymmenen prosentin rajoitussäännös ja Postipankin eläkelaitos luetaan pankkiin kuuluvaksi tätä suhdelukua laskettaessa. Tässä laissa ei ole kuitenkaan säädetty enimmäismäärää Postipankin sijoituksille.

Samansisältöisten liikepankkilain 26 §:n 1 momentin, säästöpankkilain 32 §:n 1 momentin ja osuuspankkilain 23 §:n 1 momentin mukaan pankin omistaessa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on elinkeinoyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien omistaminen, on kahdenkymmenen prosentin suhdelukua laskettaessa näiden omistusyhteisöjen omistamat elinkeinoyhteisöjen osakkeet ja osuudet luettava pankin omistamiksi samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön osake- tai osuuspääomasta.

Postipankkilaissa ei ole omistusyhteisöjä koskevia säännöksiä.

Omistusrajoituksen tarkoituksena on rajoittaa pankkien tuloa voimavaroineen muiden elinkeinonharjoittajien toimialueelle.

Toisaalta on haluttu estää pankkien suuria pankkitoiminnalle vieraita riskejä sisältäviä sijoituksia, joilla voitaisiin vaarantaa pankin vakavaisuus ja sitä kautta tallettajien saamiset.

Luotonantajalta vaadittava objektiivisuus voisi heiketä liiallisesta sitoutumisesta muuhun kuin pankkitoimintaan.

Pankkien sijoituksilla elinkeinoyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin on toisaalta huomattava merkitys näiden yhteisöjen oman pääoman hankkimisen kannalta. Tästä syystä suurempaa rajoitusta ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena.

Arvopaperimarkkinoiden kehityksen kannalta pankkien omistuksella on myös merkitystä, koska suurin osa arvopaperikaupasta tapahtuu pankkien välityksellä.

1.2. Omistusrajoitukset Ruotsissa

Ruotsin pankkilainsäädännön mukaan pankit eivät saa pääsääntöisesti omistaa osakkeita ja osuuksia yrityksissä. Poikkeuksena ovat sellaiset yritykset, joiden voidaan katsoa hyödyttävän pankkilaitosta tai yleistä etua. Näissäkin tapauksissa omistaminen on sallittua vain hallituksen luvalla.

Pankki, joka on saanut toimiluvan harjoittaa arvopaperikauppaa voi kuitenkin kaupantekoa helpottaakseen hankkia myyntiä varten laissa määritellyn suuruisen määrän osakkeita ja osuuksia.

Pankki voi myös hoitamansa osakeannin yhteydessä väliaikaisesti omistaa osakkeita.

2. Ehdotetut muutokset ja muutoksen syyt

2.1. Muutoksen syyt

Voimassaoleva pankkilainsäädäntö rajoittaa pankkien omistusosuuden ja vaikutusvallan elinkeinoyhteisön osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden ja osuuksien äänimäärästä kahteenkymmeneen prosenttiin.

Tätäkin pienemmällä omistusosuudella ja äänioikeudella voi saada tosiasiallisen määräämisvallan yhteisössä. Elinkeinoyhteisön omistus voi olla jakaantunut usealle pienomistajalle. Elinkeinoyhteisön omistus voi myös olla hajautettu saman konsernin sisällä useammalle konserniyhtiölle tai pääyhteisöön konserninomaisessa suhteessa olevalle yhteisölle.

Määräämisvaltaisen osakkaan asemaa pankkitoimintaan kuulumatonta elinkeinoa harjoittavassa yhteisössä ei voida pitää pankkitoiminnan kannalta tarkoituksenmukaisena. Pankki saattaa tällä tavoin sitoutua sille vieraan toiminnan harjoittamiseen ja pankkitoimintaan kuulumattomien riskien ottamiseen.

Yritysten omistuksen ja siten taloudellisen päätöksenteon liian voimakas keskittyminen pankeille ja muille institutionaalisille sijoittajille ei ole perusteltua.

Toisaalta yritysten oman pääoman kartuttamista on kuitenkin voitava edistää myös siten, että pankeilla on mahdollisuus kohtuulliseen osakkeiden ja osuuksien omistukseen.

Arvopaperimarkkinoiden suotuista kehitystä edellyttää myös pankkien aktiivista osallistumista niihin.

Pankkilakien omistusrajoitussäännösten puutteena on pidettävä sitä, että niissä ei ole otettu huomioon pankkien tai niiden kokonaan tai osittain omistamien yhteisöjen konserneja, joiden avulla omistus on voitu hajauttaa.

2.2. Ehdotetut muutokset

Nykyistä kahdenkymmenen prosentin omistusrajaa ehdotetaan alennettavaksi siten, etteivät liikepankit ja Postipankki voisi omistaa pankkitoimintaan kuulumattoman elinkeinoyhteisön osakkeita tai osuuksia kuin enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta tai kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä.

Säästö- ja osuuspankkien osalta tämä rajoitus koski voimassaolevan lain mukaisesti säästöpankkia yksin tai yhdessä muiden säästöpankkien kanssa ja osuuspankkia yksin tai yhdessä muiden osuuspankkien kanssa.

Ehdotettua alhaisempaa rajaa ei yritysten omien pääomien saannin turvaamisen ja arvopaperimarkkinoiden kehittämisen kannalta ole pidettävä tarkoituksenmukaisena.

Omistusrajoitus laajenisi koskemaan pankin konsernin tai pankkiin konserninomaisessa suhteessa olevien yhteisöjen kautta tapahtuvaa yhteenlaskettua omistusta. Tämä korvaisi samalla omistusyhteisöjen kautta tapahtuvan elinkeino-yhteisöjen omistusta koskevan rajoituksen.

Pankin edun, esimerkiksi lainasaamisten ja ennestään omistettujen osakkeiden ja osuuksien arvon turvaamiseksi nykyisissä liike-, säästö-, osuus- ja postipankkilaeissa säädetty mahdollisuus väliaikaiseen omistukseen jäisi edelleen voimaan.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Vuoden 1985 tilinpäätöstietojen mukaan kohdistuisi omistusrajan kymmenen prosentin alentaminen liike-, säästö- ja osuuspankkeihin sekä Postipankkiin seuraavasti:

Liikepankit:

6 liikepankkia omistaa 70:ssä rajoituksen alaisessa yhtiössä osakkeita kirjanpitoarvoltaan n. 721 miljoonaa markkaa. Lukuun sisältyy 12 pörssi-yhtiötä. Liikepankkilain 22 §:n 3 momentin tarkoittama välttämätön omistus on näistä luvuista 20 yhtiötä, kirjanpitoarvoltaan n. 43 miljoonaa markkaa.

Säästöpankit:

59 säästöpankkia omistaa 73:ssä rajoituksen alaisessa yhtiössä osakkeita kirjanpitoarvoltaan n. 5 miljoonaa markkaa. Lukuun sisältyy 1 pörssi-yhtiö. Säästöpankkilain 28 § 3 momentin tarkoittama välttämätön omistus on näistä luvuista 19 yhtiötä, kirjanpitoarvoltaan n. 675 tuhatta markkaa.

Osuuspankit:

86 osuuspankkia omistaa 114:ssä rajoituksen alaisessa yhtiössä osakkeita kirjanpitoarvoltaan n. 16 miljoonaa markkaa. Lukuun ei sisälly yhtään pörssi-yhtiötä. Osuuspankkilain 19 § 3 momentin tarkoittama välttämätön omistus on näistä luvuista 12 yhtiötä, kirjanpitoarvoltaan n. 597 tuhatta markkaa.

Postipankki omistaa 2:ssa rajoituksen alaisessa yhtiössä osakkeita nimellisarvoltaan n. 616 tuhatta markkaa. Lukuun ei sisälly yhtään pörssi-yhtiötä.

Yhteenvetona voidaan arvioida, että omistus, josta pankit joutuisivat luopumaan omistusrajaa laskettaessa olisi tällä hetkellä arvoltaan, pörssikurssien ollessa oleellisesti korkeampia, n. miljardi markkaa. Tämä jakaantuisi 259 yhteisön kesken.

Näistä pörssi-yhtiöitä olisi 13 kappaletta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ehdotetut muutokset on tarkoitus toteuttaa Eduskunnalle erillisenä esityksenä annettavan valtuutusyhtiöiden omistusrajoituksia koskevan lainmuutosehdotuksen kanssa.

Vireillä olevan pankkilakien kokonaisuudistuksen valmistelu jatkuu normaalisti valtiovarainministeriön 26.3.1986 asettamassa työryhmässä Pankkitoimintakomitean mietinnössä (kom.miet. 1986:2) tehtyjen ehdotusten pohjalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

*Liikepankkilain 22 § ja
postipankkilain 23 §*

Liikepankki ja Postipankki voisivat omistaa enintään kymmenen prosenttia pankkitoimintaan kuulumatonta liiketoimintaa harjoittavan yhteisön osake- tai osuuspääomasta. Koska vaikutusvalta riippuu ratkaisevasti äänivallasta, koskisi tämä rajoitus myös osakkeiden ja osuuksien tuotamaa äänimäärää yhteisössä.

Rajoitusta laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi pankin suoraan omistama yhteisö eli sellainen, josta pankki välittömästi omistaa niin paljon, että sillä on yli puolet sen osake- tai osuuspääomasta tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden ja osuuksien tuottamista äänistä.

Lain kiertämisen estämiseksi rajoitus ulottuisi koskemaan myös välillistä omistusta, jolla tarkoitetaan sitä, että pankki yhdessä välittömästi määräämisvaltaansa kuuluvan yhteisön kanssa tai pankin välittömässä määräämisvallassa oleva yhteisö yksin tai yhdessä toisen, pankin määräämisvallassa olevan yhteisön kanssa omistaa niin monta jonkun toisen yhteisön osaketta tai osuutta, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden ja osuuksien tuottamista äänistä.

Määräämisvalta voi toteutua myös ketjuuntumisen tai vastavuoroisen ristiinomistuksen avulla. Lisäksi tulee ottaa huomioon tosiasiallinen määräämisvalta, joka syntyy esimerkiksi siitä syystä, että kaikki pienomistajat eivät käytännössä ole edustettuina yhtiökokouksessa tai vastaavassa elimessä. Määräämisvalta voi syntyä myös osakstai välikäsisopimuksen perusteella.

Pankkiin kuuluvaksi luettavat yhteisöt ovat vähäisin poikkeuksin samat kuin osakeyhtiölain (734/78) 1 luvun 2 §:ssä ja liikepankkilain 3 a §:ssä määritellyt konserniyhtiöt.

Postipankilla ei voimassaolevan postipankkilain mukaan ole konsernia, mutta samaa konsernikäsitettä voidaan soveltaa siihen kysymyksessä olevaa rajoitusta laskettaessa.

Luotonannon kautta syntyvä vaikutusvalta ei yksin perusta nyt tarkoitettua määräämisvaltaa pankin ja luotonsaajan välille, vaan lisäksi täytyy olla edellä tarkoitettuja erityisiä seikkoja, jotta suhde syntyy.

Koti- ja ulkomainen elinkeinoyhteisö on samassa asemassa pykälässä tarkoitettua rajoitusta laskettaessa.

*Säästöpankkilain 23 § ja
osuuspankkilain 19 §*

Ehdotettu omistus- ja määräämisvaltarajoitus on samanlainen liike- ja postipankkilain rajoituksen kanssa. Säännöksissä tarkoitettua suhdelukua laskettaessa säästöpankkeja käsiteltäisiin yhtenä ryhmänä ja osuuspankkeja yhtenä ryhmänä, jolloin omaan ryhmittymäänsä kuuluvat paikallispankit eivät yhdessäkaan voisi saavuttaa määräämisvaltaa puheena olevissa yhteisöissä.

Säästö- ja osuuspankeilla ei ole konsernia, mutta näidenkin pankkien osalta voidaan soveltaa edellä mainittua konsernikäsitettä tätä rajoitusta laskettaessa.

*Liikepankkilain 26 §,
säästöpankkilain 32 § ja
osuuspankkilain 23 §*

Voimassaolevissa liike-, säästö- ja osuuspankkilaeissa on samansisältöiset säännökset siitä, millä tavoin omistusyhteisöjen kautta tapahtuvaa elinkeinoyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien omistus luetaan mukaan pankin kahdenkymmenen prosentin omistus- ja määräämisvaltarajoitusta laskettaessa.

Pykälien 1 momentit voidaan tarpeettomina kumota, koska konsernimuodostumalle perustuva rajoitusperiaate korvaa voimassaolevan laskentatavan pankin elinkeinoyhteisöjen omistus- ja määräämisvaltarajoitusta laskettaessa.

Voimassaolevassa postipankkilaissa ei ole säännöksiä omistusyhteisöjen kautta tapahtuvasta omistamisesta.

Pykälien 2 momenttien muutos on lakitekni-
nen ja aiheutuu 1 momenttien kumoamisesta.
Omistusyhteisöt otetaan edelleen huomioon voi-
massaolevien lakien mukaisesti momenteissa sää-
dettyä sijoitusrajoitusta laskettaessa.

2. Voimaantulo

Ehdotetut säännökset eivät vaadi erityisiä val-
misteluja ennen lakien voimaantuloa. Tämän
vuoksi lait ehdotetaan tulemaan voimaan heti,
kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Arviolta noin miljardin markan määräisen osa-
kemäärän yhtäkkinen tulo markkinoille voisi va-
kavasti häiritä kurssikehitystä ja siten aiheuttaa
tarpeettomia tappioita pankeille.

Satunnaisen myyntivoiton verottamista koske-
vista säännöksistä puolestaan johtuu haitallisia ja
ennalta suunnittelemattomia verotusseuraamuk-
sia pankeille, jos ne joutuvat realisoimaan lakiesi-
tyksen mukaisen rajan ylittävän omistuksensa
ennen kuin viisi vuotta on kulunut omaisuuden
hankinnasta.

Tämän vuoksi pankeille on tarpeen varata
viiden vuoden siirtymäaika lain voimaan tulosta,
joka kuluessa omistus olisi saatettava lain mu-
kaiseksi.

Valtiovarainministeriö voisi tämän jälkeenkin
hakemuksesta myöntää lisää aikaa omistuksen jär-
jestämistä varten. Lupa voitaisiin myöntää esi-
merkiksi elinkeinoyhteisön taloudellisesta tilan-
teesta johtuvien realisointivaikkeuksien vuoksi,
jolloin ostajaa osakkeille tai osuuksille ei ole
hyväksyttävään hintaan löydettävissä.

Ne pankit, joiden omistus tai määräämisvalta
lain voimaantullessa ylittää momentissa säädetyn
enimmäismäärän, saisivat siirtymäaikana edelleen
pitää laillisesti omistamansa osakkeet ja osuudet,
mutta ne eivät tänä aikana saisi hankkia lisää
yhteisön osakkeita tai osuuksia muutoin kuin
siten, että lain voimaantullessa vallinnut osuus
elinkeinoyhteisön omistuksesta ja määräämisval-
lasta säilyy ennallaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskun-
nan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

liikepankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain
(540/69) 26 §:n 1 momentti ja

muutetaan 22 §:n 2 momentti ja 26 §:n 2 momentti, näistä 22 §:n 2 momentti sellaisena kuin se
on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (966/79) seuraavasti:

22 §

Liikepankki saa omistaa osakkeita ja osuuksia 1
momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavas-
sa yhteisössä enintään määrän, joka on kymme-
nen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspää-
omasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien
äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa lue-
taan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka
osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli
puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli
puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuotta-
mista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkei-
den tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen
perusteella määräämisvalta samoin kuin erityinen
kassa, säätio tai muu laitos, jonka pääasiallisena
tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten mak-

saminen pankin toimihenkilöille tai heidän
omaisilleen.

26 §

Liikepankin omistaessa osakkeita tai osuuksia
omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 22 §:n
3 momentissa tai 23—25 §:ssä tarkoitettujen
osakkeiden, osuuksien tai kiinteistöjen omistami-
nen, on näissä lain kohdissa tarkoitettuja sijo-
ituksia laskettaessa tällaisen omistusyhteisön osak-
keet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain
kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suh-
teessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa
tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko
omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille

antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisön osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Jos liikepankin omistus tai määräämisvalta lain

voimaantullessa ylittää 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

2.

Laki

postipankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 8 päivänä elokuuta 1969 annetun postipankkilain (511/69) 23 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (896/84) seuraavasti:

23 §

Postipankki saa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkeiden tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin Postipankin eläkelaitos. Osakkeiden ja osuuksien

hankkimisesta Postipankille päättää pankin hallitus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Jos Postipankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 23 §:n 2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

3.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 29 päivänä elokuuta 1969 annetun säästöpankkilain (541/69) 32 §:n 1 momentti ja

muutetaan 28 §:n 2 momentti ja 32 §:n 2 momentti, näistä 28 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (543/82) seuraavasti:

28 §

Säästöpankki saa yksin tai yhdessä muiden säästöpankkien kanssa omistaa osakkeita tai

osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai

osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkeiden tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka pääasiallisena tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen säästöpankkien toimihenkilöille tai heidän omaisilleen.

32 §

Säästöpankin omistaessa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksen on 28 §:n 3 momentissa tai 29—31 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden, osuuksien tai kiinteistöjen omistaminen, on näissä lain kohdissa tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa tällaisen omistusyhteisön osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suh-

teessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Jos säästöpankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 28 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

4.

Laki

osuuspankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 29 päivänä elokuuta 1969 annetun osuuspankkilain (542/69) 23 §:n 1 momentti ja

muutetaan 19 §:n 2 momentti ja 23 §:n 2 momentti, näistä 19 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (544/82) seuraavasti:

19 §

Osuuspankki saa yksin tai yhdessä muiden osuuspankkien kanssa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkeiden tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka pääasiallisena tarkoituksena on eläkkeiden tai

avustusten maksaminen säästöpankkien toimihenkilöille tai heidän omaisilleen.

23 §

Osuuspankin omistaessa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 19 §:n 3 momentissa tai 20—22 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden, osuuksien tai kiinteistöjen omistaminen, on näissä lain kohdissa tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa tällaisen omistusyhteisön osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suhteessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisön

osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1986 .

Jos osuuspankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 19 §:n 2 momentissa

tarkoitettua enimmäismäärää, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myöntä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärää ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1986

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri Pekka Vennamo

1.

Laki

liikepankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 29 päivänä elokuuta 1969 annetun liikepankkilain (540/69) 26 §:n 1 momentti ja

muutetaan 22 §:n 2 momentti ja 26 §:n 2 momentti, näistä 22 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (966/79) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Liikepankki saa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kaksikymmentä prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen pankin toimihenkilöille tai heidän omaisilleen, luetaan pankkiin kuuluvaksi tätä suhdelukua laskettaessa.

Liikepankki saa omistaa osakkeita ja osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkeiden tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka pääasiallisena tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen pankin toimihenkilöille tai heidän omaisilleen.

26 §

Mikäli liikepankki omistaa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 22—25 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden ja osuuksien sekä kiinteistöjen omistaminen, on 22 §:n 2 momentissa mainittua suhdelukua laskettaessa näiden omistusyhteisöjen omistamat, sanotussa momentissa tarkoitettut osakkeet ja osuudet luettava pankin omistamiksi samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön osake- tai osuuspääomasta.

(1 mom. kumotaan)

Liikepankin 22 §:n 3 momentissa ja 23—25 §:ssä tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa on 1 momentissa tarkoitettujen omistusyhteisöjen osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa

Liikepankin omistaessa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 22 §:n 3 momentissa tai 23—25 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden, osuuksien tai kiinteistöjen omistaminen, on näissä lain kohdissa tarkoitettuja sijoituksia

Voimassa oleva laki

suhteessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Ehdotus

tuksia laskettaessa tällaisen omistusyhteisön osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suhteessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisön osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Jos liikepankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 22 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

2.

Laki**postipankkilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä elokuuta 1969 annetun postipankkilain (511/69) 23 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (896/84) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Postipankki saa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kaksikymmentä prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Postipankin eläkelaitos luetaan pankkiin kuuluvaksi tätä suhdelukua laskettaessa. Osakkeiden ja osuuksien hankkimisesta Postipankille päättää pankin hallitus.

Ehdotus

23 §

Postipankki saa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkei-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

den tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin Postipankin eläkelaitos. Osakkeiden ja osuuksien hankkimisesta Postipankille päättää pankin hallitus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Jos Postipankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 23 §:n 2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

3.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 29 päivänä elokuuta 1969 annetun säästöpankkilain (541/69) 32 §:n 1 momentti ja

muutetaan 28 §:n 2 momentti ja 32 §:n 2 momentti, näistä 28 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (543/82) seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

28 §

Säästöpankki saa *kuitenkin* yksin tai yhdessä muiden säästöpankkien kanssa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kaksikymmentä prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen säästöpankkien toimihenkilöille tai heidän omaisilleen, on rinnastettava säästöpankkiin tätä suhdelukua laskettaessa.

Säästöpankki saa yksin tai yhdessä muiden säästöpankkien kanssa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kymmenen prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkeiden tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka pääasiallisena tarkoituksena on eläkkeiden tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

avustusten maksaminen säästöpankkien toimihenkilöille tai heidän omaisilleen.

32 §

(1 mom. kumotaan)

Mikäli säästöpankki omistaa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 28—31 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden ja osuuksien sekä kiinteistöjen omistaminen, on 28 §:n 2 momentissa mainittua suhdelukua laskettaessa näiden omistusyhteisöjen omistamat, sanotussa momentissa tarkoitettut osakkeet ja osuudet luettava pankin omistamiksi samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön osake- tai osuuspääomasta.

Säästöpankin 28 §:n 3 momentissa ja 29—31 §:ssä tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa on 1 momentissa tarkoitettujen omistusyhteisöjen osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suhteessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Säästöpankin omistaessa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksen on 28 §:n 3 momentissa tai 29—31 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden, osuuksien tai kiinteistöjen omistaminen, on näissä lain kohdissa tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa tällaisen omistusyhteisön osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suhteessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Jos säästöpankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 28 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.

4.

Laki osuuspankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *kumotaan* 29 päivänä elokuuta 1969 annetun osuuspankkilain (542/69) 23 §:n 1 momentti ja

muutetaan 19 §:n 2 momentti ja 23 §:n 2 momentti, näistä 19 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (544/82) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

Osuuspankki saa yksin tai yhdessä muiden osuuspankkien kanssa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on kaksikymmentä prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen osuuspankkien toimihenkilöille tai heidän omaisilleen, on rinnastettava osuuspankkiin tätä suhdelukua laskettaessa.

Osuuspankki saa yksin tai yhdessä muiden osuuspankkien kanssa omistaa osakkeita tai osuuksia 1 momentissa tarkoitettuja elinkeinoja harjoittavassa yhteisössä enintään määrän, joka on *kymmenen* prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä. Tätä suhdelukua laskettaessa luetaan pankkiin kuuluvaksi sellainen yhteisö, jonka osake- tai osuuspääomasta pankki omistaa yli puolet tai niin suuren osan, että sillä on yli puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamista äänistä tai jossa sillä on muutoin osakkeiden tai osuuksien omistuksen taikka sopimuksen perusteella määräämisvalta samoin kuin erityinen kassa, säätiö tai muu laitos, jonka pääasiallisena tarkoituksena on eläkkeiden tai avustusten maksaminen säästöpankkien toimihenkilöille tai heidän omaisilleen.

23 §

Mikäli osuuspankki omistaa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 19—22 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden ja osuuksien sekä kiinteistöjen omistaminen, on 19 §:n 2 momentissa mainittua suhdelukua laskettaessa näiden omistusyhteisöjen omistamat, sanotussa momentissa tarkoitettut osakkeet ja osuudet luettava pankin omistamiksi samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön osake- tai osuuspääomasta.

(1 mom. kumotaan)

Osuuspankin 19 §:n 3 momentissa ja 20—22 §:ssä tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa on 1 momentissa tarkoitettujen omistusyhteisöjen osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suhteessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisö-

Osuuspankin omistaessa osakkeita tai osuuksia omistusyhteisössä, jonka tarkoituksena on 19 §:n 3 momentissa tai 20—22 §:ssä tarkoitettujen osakkeiden, osuuksien tai kiinteistöjen omistaminen, on näissä lain kohdissa tarkoitettuja sijoituksia laskettaessa tällaisen omistusyhteisön osakkeet ja osuudet luettava pankin mainituissa lain kohdissa tarkoitetuiksi sijoituksiksi samassa suh-

Voimassa oleva laki

söille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

Ehdotus

teessa kuin omistusyhteisön näissä lain kohdissa tarkoitettu omaisuus on omistusyhteisön koko omaisuudesta. Pankin näille omistusyhteisöille antamat luotot on rinnastettava omistusyhteisön osakkeisiin ja osuuksiin samassa suhteessa kuin pankin omistamat omistusyhteisön osakkeet tai osuudet ovat omistusyhteisön koko osake- tai osuuspääomasta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

Jos osuuspankin omistus tai määräämisvalta lain voimaantullessa ylittää 19 §:n 2 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, pankin on viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta järjestettävä osakkeiden ja osuuksien omistus ja määräämisvalta sellaiseksi kuin sanotussa pykälässä säädetään, jollei valtiovarainministeriö hakemuksesta myönnä pitempää aikaa. Tänä aikana pankki ei saa korottaa enimmäismäärän ylittävää suhteellista omistustaan ja määräämisvaltaansa siitä, mitä se lain voimaantullessa oli.
